Nijmegen

Nijmegen: samen vooruit

duurzaam | sociaal | veerkrachtig | aantrekkelijk

Coalitieakkoord 2018-2022

Nijmegen: samen vooruit
duurzaam I sociaal I veerkrachtig I aantrekkelijk

Nijmegen is een bijzondere stad die zich onderscheidt van andere steden in Nederland door haar geschiedenis, door haar ligging en door haar inwoners. De geschiedenis van de stad is rijk en gelaagd: alle periodes hebben iconen en verhalen nagelaten waaraan Nijmegen haar identiteit ontleent. Onze ligging is uniek; direct rondom onze (kennis)stad met stedelijke voorzieningen en een eigen stadseiland ligt een regio met een grote variëteit aan landschappen. En de Nijmegenaren zelf? Die zijn gastvrij, sociaal, eigenzinnig, Bourgondisch en houden van de diversiteit in de stad. Ze helpen elkaar waar nodig en genieten van het leven en hun omgeving.

Dit is een akkoord van de coalitiepartijen GroenLinks, D66 en SP. Hierin positioneren we onze politieke vraagstukken tegen de achtergrond van een aantal langetermijnontwikkelingen voor Nijmegen.

Nijmegen, 26 april 2018

Namens fractie GroenLinks	Namens fractie D66	Namens fractie SP
April Ranshuijsen	Tobias van Elferen	Renske Helmer-Englebert

Inhoudsopgave

Nijmegen: samen vooruit		**1**
Inhoudsopgave		**2**
Trends en ontwikkelingen		**3**
1.	**De stad moet duurzamer**	**6**
2.	**Een sociale stad blijven**	**9**
3.	**Versterken economische veerkracht**	**15**
4.	**Bouwen aan een aantrekkelijke stad**	**19**
5.	**Moderne overheid**	**26**
6.	**Financiële paragraaf**	**28**
Financiële spelregels		**32**
Beoogde portefeuilleverdeling		**35**

Trends en ontwikkelingen

Nijmegen blijft ***groeien***. Wij groeien sneller dan vergelijkbare steden, de provincie en Nederland. Dit biedt kansen en uitdagingen. We gaan onze groei realiseren én we moeten ons tegelijkertijd concentreren op het verbeteren van woon-, werk- en leefomgevingen in de bestaande stad. Anders dan in veel andere steden en omliggende gemeenten groeit het aandeel jongeren in Nijmegen. Dat biedt kansen. Onze potentiële beroepsbevolking groeit en dat geeft ons een goede concurrentiepositie. Het maakt ons aantrekkelijk als vestigingsstad voor bedrijven. Het betekent dat we een andere investeringsagenda hebben dan gemeenten die volledig vergrijzen. Overigens vergrijst onze stad wel degelijk; ook de groep 80+ neemt de komende jaren flink toe.

Er zijn veel ***economische kansen***. Diverse sectoren groeien en bieden zicht op werk. Economische kansen liggen op het terrein van persoonlijke dienstverlening, toerisme, horeca, circulaire economie, cultuur, nieuwe vormen van zorg, vernieuwende bouw, kleinschalige industrie, logistiek, energietransitie, vrijetijdseconomie, ambacht en sociaal ondernemerschap. De werkgelegenheid zal naar verwachting afnemen bij de overheid, in de financiële dienstverlening en in de detailhandel. We zien overal dat de economie in toenemende mate een zandlopereconomie wordt, met een stabiele ontwikkeling voor praktisch opgeleiden en een groeiend werkgelegenheidsaandeel voor theoretisch opgeleiden. Dit laatste doet iets met de arbeidsmarkt: middengroepen herpositioneren zich en dat merken praktisch opgeleiden. Daar moeten wij oog voor hebben.

Ook in Nijmegen zijn er, net als in andere steden, sociale scheidslijnen en verschillen tussen meedoen en niet kunnen meedoen, tussen de oude Nijmegenaren en de nieuwe instroom, tussen theoretisch en praktisch opgeleiden. Nijmegen scoort relatief laag op ***sociaaleconomische*** indicatoren (de stad staat op de 33e plaats van de vijftig Nederlandse steden volgens de Atlas voor gemeenten). Een te grote groep mensen staat langs de kant en is aangewezen op verschillende sociale regelingen. Nijmegen is een sociale stad, kent veel regelingen voor kwetsbare mensen en pakt de nieuwe taken op het gebied van zorg, welzijn en werk zorgvuldig op, maar staat voor grote uitdagingen op het sociaal domein.

De ***woonaantrekkelijkheid*** van Nijmegen is sterk. De aanwezigheid van een universiteit en hogeschool, het culturele aanbod en de nabijheid van natuurgebieden zijn sterke punten. Maar die relatief sterke positie is niet vanzelfsprekend. Enerzijds hebben we groeiwijken, anderzijds zijn er wijken die aandacht vragen vanwege het woningaanbod en de kwaliteit van de leefomgeving. Inwoners en toekomstige inwoners stellen hogere eisen aan de kwaliteit van hun woon- en leefomgeving, mensen kiezen in toenemende mate hun woonplaats op grond van de kwaliteit van de leefomgeving en kijken van daaruit welke banen bereikbaar zijn. Een groene gemeente met goede voorzieningen en een aantrekkelijke stedelijke woon- en leefomgeving heeft de toekomst.

Het gas raakt op, er komen meer warme dagen en we zullen vaker heftige regenbuien meemaken. Dat plaatst de stad voor enorme uitdagingen, die razendsnel opgepakt moeten worden. Huizen en organisaties moeten van het gas, er moet ruimte worden gecreëerd voor opwek en opslag van ***duurzame energie*** en de stad moet ingericht worden voor een ander klimaat. Wonen, werken, recreëren, verplaatsen, produceren en consumeren gaan

ingrijpend veranderen. Om de Parijse doelstellingen te halen moeten er veel tegelijkertijd gebeuren. Het is én, én en én.

Vier opgaven voor de stad

Op basis van deze trends en ontwikkelingen benoemen we vier inhoudelijke samenhangende opgaven voor de stad. Deze opgaven vormen de kapstok van ons coalitieakkoord. In de komende hoofdstukken werken we deze opgaven verder uit en benoemen we onze politieke afspraken. Deels zetten we de koers uit door lef te tonen en fundamentele keuzes te maken, deels is onze agenda open. In samenspel met de gemeenteraad én met de stad willen we de grote opgaven collectief verder brengen.

Het moet duurzamer

De wereld verandert ingrijpend en iedereen moet mee. Dat is geen keuze. De komende periode investeren wij fors in duurzaamheid: we gaan meters maken met iedereen in de stad. De ambities van Nijmegen zijn hoog, en we zijn trots op het feit dat we European Green Capital zijn. Onze brede insteek staat verwoord in hoofdstuk 1.

Een sociale stad blijven

Nijmegen is en blijft een sociale stad. We werken aan gevarieerde, gemengde wijken en willen sociale tegenstellingen en maatschappelijke onvrede verkleinen. We stellen de vraag van de inwoner centraal en organiseren hulp zo dichtbij en goed mogelijk. We staan voor de uitdaging dit ook financieel beheersbaar te maken. Dat vraagt om een nieuwe werkwijze in het sociaal domein en om focus. De stappen die wij daarbij zetten, staan in hoofdstuk 2.

Versterken economische veerkracht

De komende periode gaan we onze economische kansen beter benutten. We willen dat de banengroei in onze stad zich gaat verhouden tot de bevolkingsgroei en mobiliseren ons onbenutte potentieel. Dit doen we met de stad én met de regio, die de motor is van onze economische groei. Deze agenda werken we uit in hoofdstuk 3.

Bouwen aan een aantrekkelijke stad

Nijmegen is een prachtige stad en dat blijven we. De kwaliteit van de stedelijke omgeving is voor ons een prioriteit; bij nieuwe ontwikkelingen in het noorden van de stad, in bestaande wijken en voor onze culturele en wijkvoorzieningen. In hoofdstuk 4 staat hoe wij Nijmegen nog aantrekkelijk maken.

Naast de inhoudelijke opgaven geven we in hoofdstuk 5 onze visie op wat wij verwachten van een moderne overheid en hoe we het

Visie op de opgaven

We zijn een aantrekkelijke stad en staan er goed voor. De potentie van de stad gaan we de komende vier jaar optimaal benutten. We groeien gezond verder, zowel in inwoneraantal als in werkgelegenheid. We blijven een sociale stad. We blijven aantrekkelijk voor bewoners, bedrijven, instellingen en bezoekers en investeren daarom in alle wijken. We vinden het vanzelfsprekend dat we een enorme duurzaamheidsslag maken. We investeren in een gezonde groei van onze stad en zorgen dat alle Nijmegenaren mee kunnen ontwikkelen.

gesprek met de stad en de regio willen vormgeven. Vervolgens presenteren we de financiële paragraaf.

1. De stad moet duurzamer

'Natuurlijk verduurzamen we en we doen dat zó dat iedereen er beter van wordt. De duurzaamheidstransitie is zeer ingrijpend, het gaat over klimaat, energie, mee kunnen doen, economische kansen en gedragsverandering in brede zin. Nijmegen is European Green Capital en wil ook in de komende jaren een voortrekkersrol spelen. We houden vast aan onze ambities op weg naar een 'energieneutrale stad in 2045' en aan de regionale routekaart energietransitie. Om de stad gereed te maken voor een tijdperk zonder aardgas is het essentieel om alle inwoners te bereiken en mee te krijgen. Veel mensen hebben vragen, bijvoorbeeld over gas en vervanging van ketels. Dit vraagt om begrijpelijk beleid maar ook om maatregelen die realistisch en voor iedereen betaalbaar zijn.'

Uit de Stadsconferentie:

"Neem bewoners mee vanaf het begin van het proces: alle inkomensgroepen, huishoudens en woningtypes op maat.
En: bedrijven, instellingen en andere belanghebbenden."

Iedereen van het aardgas af

Het aardgasvrij maken van de stad is een immense operatie die heftig zal ingrijpen in de wijken en de levens van mensen. Ieder jaar starten we in twee wijken een proces om deze aardgasvrij te maken. Aan het einde van onze coalitieperiode zijn we hier in acht wijken mee begonnen. Deze projecten vragen doorzettingsmacht én lef.

De woningcorporaties maken grote sprongen in duurzaamheid. Bij de aanpak van de gasloze wijken sluiten we aan op het investeringsschema van de corporaties, zodat bij groot onderhoud de huizen van het aardgas af gaan. Door werk met werk te maken, moeten betaalbaarheid en duurzaamheid hand in hand gaan. We maken dan een warmteplan per wijk. Met woningcorporaties maken we afspraken zodat de verkoop van huurwoningen de verduurzaming van de wijk niet nadelig beïnvloedt; deze leggen we vast in de prestatieafspraken.

In de energietransitie richten we ons op woningen, bedrijfspanden en overig (gemeentelijk) vastgoed. Om een start te kunnen maken met deze transitie maken we vanaf 2019 € 900.000,- vrij oplopend naar € 1,5 miljoen per jaar. We gebruiken deze middelen onder andere voor de uitbreiding van het energieloket, communicatie, procesbegeleiding en als cofinanciering voor projecten die we in samenwerking met anderen uitvoeren. In 2018 stellen we een uitwerkingsplan vast voor deze energietransitie.

Transitiefonds energie

We juichen het toe dat bedrijven en particulieren zelf - en in samenspraak met hun buren - duurzaam investeren in hun huizen en panden. Op lange termijn zijn deze investeringen vaak rendabel, maar ze zijn duur in aanschaf en aanleg. Daarom zijn er nieuwe (financiële) arrangementen nodig die de drempel verlagen om duurzame maatregelen te nemen. We streven daarom naar een revolverend transitiefonds energie van € 5 miljoen, waaruit een voorinvestering gefinancierd kan worden. Daarvoor stellen we nu alvast € 2 miljoen

beschikbaar. Aan het college vragen we om met een plan te komen met creatieve financieringsconstructies (bij voorkeur in samenwerking met provincie, het Rijk, bestaande fondsen/subsidies en anderen). Omdat sommige investeringen zich nooit helemaal terugverdienen, gaan we uit van een 80% revolverend fonds.

Uit de Stadsconferentie:

"Het aanvragen van landelijke en gemeentelijke subsidies is lastig voor initiatieven van collectief particulier opdrachtgevers, omdat voorwaarden en regels zijn geënt op klassieke VVE's. Graag gericht beleid hiervoor."

Schone lucht

Nederlanders leven gemiddeld 13 maanden korter door luchtverontreiniging. Minder roet in de lucht heeft een positieve invloed op de gezondheid van Nijmegenaren. We willen de luchtkwaliteit in de hele stad verbeteren. De roetreductienorm (40% roetvermindering in 2022 ten opzichte van 2014) staat vast en daar houden we ons aan. We zijn van mening dat we de roetreductienorm niet kunnen halen zonder een milieuzone, inclusief maatregelen voor schone scheepvaart en schone mobiliteit. We willen aansluiten op de komende harmonisatie (landelijke categorisering) van het Rijk. Op basis daarvan besluiten we hoe we de milieuzone het beste vorm kunnen geven. Om de milieuzone mogelijk te maken nemen we structurele middelen op (€ 200.000,- in 2019 en jaarlijks € 300.000,- vanaf 2020) en een eenmalig investeringsbedrag van € 500.000,-. Uiteindelijk moeten alle inwoners baat hebben bij een milieuzone.

Opgewekte wind- en zonne-energie

Er moet meer schone energie opgewekt worden. We zetten daarom vol in op ***windenergie*** en ondersteunen initiatieven rondom het opwekken van schone energie. We vinden het belangrijk dat alle initiatieven voldoen aan wettelijke voorwaarden, windmolens gaan immers ook gepaard met geluidshinder en slagschaduw.

Om onze energiedoelen te halen hebben we ruimte nodig. Voor een zorgvuldige inpassing van windenergie zijn in het stedelijk gebied Nijmegen niet veel geschikte locaties voorhanden. Desondanks blijven we zoeken naar mogelijkheden, zowel op eigen grondgebied als in de buurgemeenten en provincie. Dit doen we in goed overleg met andere overheden. Wij vinden het belangrijk dat bewoners goed worden betrokken bij de energietransitie en er ook voordelen van ondervinden, bijvoorbeeld door deelname via een coöperatie.

In de stad vinden we de ruimte voor zonne-energie vooral op de daken van huizen en bedrijven. We zetten erop in dat alle grootschalige nieuwbouwontwikkeling gebruikt wordt om ***zonne-energie*** op te wekken, waar mogelijk in combinatie met groenvoorziening en waterberging. We nemen dit mee in de contracten en bij projecten waar we niet zelf ontwikkelen onderzoeken we de mogelijkheden om dit, vooruitlopend op de Omgevingswet, via een verordening vast te leggen. Het streven is om ieder geschikt bedrijfsdak te voorzien van zonnepanelen. We gaan in overleg met de woningbouwcorporaties over de mogelijkheden om zonnepanelen te plaatsen op alle daarvoor geschikte daken.

Warmtebedrijf

Om daadwerkelijk tot een versnelling te komen in de duurzaamheidstransitie en minder afhankelijk te zijn van anderen, onderzoeken we de mogelijkheid van het oprichten van een ‘eigen’ warmtebedrijf. Zo’n warmtebedrijf maakt het mogelijk om bepaalde buurten en wijken met voorrang aan te pakken. We vragen het college om bij dat onderzoek verschillende opties uit te werken voor de invulling van zo’n warmtebedrijf en mogelijke samenwerkingsverbanden mee te nemen in het onderzoek.

Duurzaam gedrag stimuleren

We stimuleren duurzaam gedrag. Dat doen we op verschillende manieren. We gaan met werkgevers afspraken maken om parkeren buiten de stad te belonen en kijken of we parkeerplekken dubbel kunnen gebruiken. In wijken waar veel huishoudens twee auto’s hebben, dagen we ontwikkelaars en corporaties uit om samen met ons voorzieningen te treffen waardoor deze huishoudens gestimuleerd worden hun tweede auto te gaan gebruiken als deelauto.

We maken van de ***Vossenpels een voorbeeldwijk*** en willen hier werken met een lagere parkeernorm en duurzame vervoersalternatieven zoals de bus, fiets en deelauto’s. We investeren in deelsystemen, niet in verdichting. We benutten de extra ruimte in de Vossenpels voor meer groen in de wijk.

Er is veel milieuoverlast door brommers en snorfietsen. Met het Rijk spreken we over de mogelijkheden om op termijn te stoppen met deze vervoermiddelen. Snelfietsroutes zijn alleen voor spierkracht en elektrisch vervoer. Hierop gaan we brommers en snorfietsen ontmoedigen.

2. Een sociale stad blijven

'Onze stad heeft een sterke traditie in zorg en welzijn voor al haar inwoners. Die zetten wij voort. De financiële tekorten op het sociaal domein willen we aanpakken door maatregelen gericht op grotere efficiëntie en effectiviteit en door een beperkte versobering. Voor de grote veranderingen die nodig zijn trekken we extra geld uit. Gebiedsgerichte aanpak in de stadsdelen, preventie, integrale benadering en maatwerk zijn daarbij uitgangspunten. We bieden mensen perspectief op zinvol werk; sterker dan voorheen leggen we de verbinding tussen werk, inkomen, onderwijs, welzijn en zorg.
We willen dat zo veel mogelijk mensen volwaardig meedoen in de Nijmeegse samenleving en de ondersteuning bieden die daar echt bij helpt. Soms is dat ondersteuning bij het huishouden, soms is het dagbesteding en soms is het hulp in de vorm van een financieel vangnet.'

Zorg en welzijn

Onze verantwoordelijkheden op het sociaal domein groeiden de afgelopen jaren. We kregen nieuwe taken op het gebied van zorg, wonen en werk. Het financiële kader om dit uit te voeren kromp tegelijkertijd. Als we ons werk niet anders gaan organiseren, gaat het tekort zich meerjarig tussen circa minimaal € 6 miljoen en maximaal € 17,5 miljoen per jaar bewegen. We zetten in op betere zorg voor minder kosten door zaken beter te organiseren. Daarom maken we twee keuzes:
1. We werken toe naar een omslag in het sociaal domein per 2021.
2. We nemen in de jaren daarvoor een aantal kostenbeheersende maatregelen.

Omslag in het sociaal domein

Met ingang van 2021 starten we met een volledig gebiedsgerichte samenwerking en bekostiging in de stadsdelen. Dit geeft meer financiële zekerheid en sturingsmogelijkheden, maar vooral ruimte aan professionals en uitvoeringsorganisaties om zorg en welzijn op maat te organiseren. De gemeente neemt de regie op kaderstelling en sturing op kosten en resultaten. De bekostigingssystematiek ondersteunt samenwerking, transformatie en resultaat voor de inwoner meer dan in het huidige systeem. Om deze omslag mogelijk te maken, gaan we werken met een ***transformatiefonds zorg en welzijn***. Een eerste inschatting is dat we hiervoor een budget nodig hebben van € 2 miljoen tot en met 2019. In 2019 voeren we een tussenevaluatie uit en kijken wat verder nodig is om de transformatie vorm te geven. We zetten hervormingen in gang in de volgende vier zoekrichtingen:

a. Preventie kinderen en jongeren
Kinderen en jongeren met problemen verdienen onze aandacht, ieder kind verdient een goede jeugd. Soms moeten we hierbij ondersteunen en constateren dat we deze ondersteuning nog te vaak regelen 'buiten het normale leven'. Dit gaan we veranderen. We bouwen een nieuw programma op, waarbij de uitgangspunten zijn: uitvoering zo dicht mogelijk in de dagelijkse leefomgeving van het kind of de jongere en focus op het op orde brengen en houden van de basis. Dit moet leiden tot een kleinere instroom van kinderen in bijvoorbeeld de Jeugd-GGZ en tot een betere aanpak van de oorzaak voor problemen. Hiervoor houden we de huidige subsidiestromen en projecten opnieuw tegen het licht. We gaan onze hulp aan kinderen en jongeren beter organiseren, in nauwe afstemming met

instellingen, scholen en andere organisaties in de stad. Dit vraagt nu om een investering en leidt op termijn (2021) tot een kostenbesparing van € 400.000,- per jaar.

Uit de Stadsconferentie:

"Nog meer aandacht voor de multidisciplinaire samenwerking (netwerkvorming) in de wijk. Kijk naar vraag van de wijk."

b. Doorbraakaanpak 3.500 gezinnen

In onze stad zijn 3.500 huishoudens die gebruik maken van meerdere regelingen, omdat zij veel problemen tegelijk hebben. In basiswaarden als inkomen, wonen, werk, veiligheid, voeding en gezondheid is vaak onvoldoende voorzien. Onze aanpak is nog te gefragmenteerd en daardoor niet altijd efficiënt. We zetten gezinscoaches in om de stapeling van zorg te voorkomen en betere zorg op maat te bieden. Daarnaast willen we de uitvoering helpen en steunen om meer met onorthodoxe oplossingen te kunnen komen. Doen wat nodig is dus, in plaats van het uitvoeren van diverse regelingen. Daarom veranderen we de komende jaren onze dienstverlening. Te beginnen op basis van een pilot oplopend naar minimaal 200 gezinnen in 2022. Vanaf 2020 gaat de doorbraakaanpak besparingen opleveren (€ 300.000,- in 2019, daarna oplopend naar € 1 miljoen in 2022 en verder).

c. Hervorming stelsel zorg en welzijn

Met instellingen in de stad werken we samen om een nieuwe werkwijze met andere focus in gang te gaan zetten. Die nieuwe werkwijze moet leiden tot meer inclusieve, collectieve oplossingen en minder bureaucratie, wachtlijsten en tekorten. In de stadsdelen gaat het werk veranderen. Er komt een opdrachtverlenings- en bekostigingssystematiek die de nieuwe uitgangspunten stimuleert (en dat is niet vanzelfsprekend een aanbesteding). We willen af van prikkels die alleen de productie opdrijven en gaan meer sturen op:

- doen wat nodig is, maatwerk en preventie;
- de kenmerken van de populatie in een stadsdeel en de samenwerking binnen dit stadsdeel;
- afschaling van specialistische zorg en
- slimme en nieuwe oplossingen.

Vanaf 2022 gaat de hervorming leiden tot een besparing van € 2 miljoen per jaar.

Daarnaast werken we aan een aanvullende efficiencyslag (minder administratieve lasten, verder automatiseren, hervormen herindicatieproces) die per 2019 moet leiden tot een kostenbesparing van € 300.000,-.

d. Verbeteren jeugdzorg met verblijf

Samen met jeugdhulpaanbieders gaan we jeugdhulp met verblijf voorkomen of verkorten. Dat doen we door in te zetten op intensieve behandeling en begeleiding in de thuissituatie, pleegzorg te bevorderen en de duur van zorgtrajecten te verkorten en uitstroom te bevorderen. Wij hebben hier als gemeente een stevige regierol in. Dit levert een toekomstige kostenbesparing op die vanaf 2022 € 2 miljoen structureel is.

Spelregels transformatiefonds zorg en welzijn

De bovenstaande vier zoekrichtingen vergen eerst investeringen, die we dekken uit het transformatiefonds zorg en welzijn. Daarnaast zetten we tussen 2018 en 2021 aanvullend € 250.000,- per jaar uitvoeringslasten in. Aan de investeringen die we doen uit het fonds verbinden we strikte voorwaarden. Het budget is slechts beschikbaar voor doelen in het interventieplan en niet bedoeld om tekorten in de exploitatie mee op te vangen. Gekwantificeerde en overtuigende onderbouwing vormt hiervoor een voorwaarde. De raad beslist over de investeringen en het onbenutte deel valt terug aan de algemene middelen.

Uit de Stadsconferentie:

"Minder protocollen en procedures. Kijk wat mensen nodig hebben."

Huishoudelijke hulp

Iedereen krijgt de ondersteuning die hij/zij nodig heeft en dat geldt ook voor de huishoudelijke hulp. Huishoudelijke hulp wordt omgevormd naar een combinatie van een maatwerkvoorziening en een algemene voorziening. We versimpelen de toegang naar de huishoudelijke hulp door het invoeren van een lichte aanmeldtoets die door de gemeente wordt uitgevoerd. Afhankelijk van het inkomen geven we een korting op het tarief huishoudelijke hulp van de zorgaanbieder. Minima tot een inkomen van € 28.000,- gaan er zo min mogelijk op achteruit.

Inwoners die de huishoudelijke hulp nodig hebben, kunnen kiezen uit twee mogelijkheden: twee uur per week of drie uur per week. Bij een groter aantal afgenomen uren, is de eigen bijdrage hoger. Als iemand meer dan drie uur per week huishoudelijke hulp nodig heeft, kan hij/zij bij het sociaal wijkteam een aanvraag doen voor een maatwerkvoorziening. De gemeente contracteert de aanbieders en blijft sturen op een schoon en leefbaar huis. Voor het personeel in de sector blijft de werkgelegenheid behouden en is fatsoenlijk werkgeverschap het uitgangspunt.

We vragen het college om bovenstaande lijn uit te werken. In het voorstel verwachten we dat het college met twee onderwerpen rekening houdt. Ten eerste willen we ervoor waken dat er een stapeling van lasten plaatsvindt. Indien daar sprake van is, willen we deze compenseren. Ten tweede willen we van het college scenario's horen over de effecten van de voorgestelde maatregelen voor de groep middeninkomens tussen € 28.000,- en € 45.000,-.

Totale besparing pakket zorg en welzijn

Ten slotte is er (naast bovenstaande maatregelen) nog een taakstellende besparing doorgevoerd op het totale pakket van zorg en welzijn. Die is € 500.000,- in 2019 en loopt op naar € 2 miljoen vanaf 2022.

Persoonsgebonden budgetten (PGB)

Keuzevrijheid van mensen die zorg nodig hebben, vinden wij belangrijk. Een PGB beschouwen wij als een volwaardig alternatief voor zorg in natura via onze contractanten.

We vinden het wel belangrijk dat de aanbieder van zorg kwaliteit levert en dat de mensen die zorg nodig hebben een weloverwogen keuze maken, waarbij wij aandacht blijven houden voor fraudebestrijding. Daarnaast laten we mogelijkheden voor een integraal PGB onderzoeken als optie. De slag naar integraliteit die we hierboven beschrijven met onze instellingen in de stad, valt ook voor PGB's te maken. We zouden graag zien dat mensen met een complexe zorgvraag, één PGB krijgen ongeacht onder welke regeling dit PGB valt.

Rente over bevoorschotting

Soms geven wij zorginstellingen een voorschot. Dat doen we om verschillende redenen, waarbij het belang van de zorgontvanger centraal staat. Vanaf 2019 gaan we rente in rekening brengen over de bevoorschotting die wij doen. Dat levert ons jaarlijks € 100.000,- op.

Medische heroïnebehandeling

De omvang van de groep zwaar heroïneverslaafden neemt sterk af. De komende jaren bouwen we de eigen voorziening voor medische heroïnebehandeling af. Voorwaarde hiervoor is dat er sprake is van zorgvuldige afbouw en een goed alternatief. Per 2020 levert dit jaarlijks een bezuiniging op van € 232.000,-.

Warme stad

We zijn een inclusieve stad. Niet alleen omdat we zorgvuldige keuzes maken in ons sociale domein, ook omdat we gastvrij zijn en tolerant. Nijmegenaren hebben een warm hart. We omarmen het initiatief 'Nijmegen stad van compassie' en de uitgangspunten die door hen en verschillende initiatiefnemers worden verwoord. We spreken uit dat het 'regenboog stembusakkoord' mede uitgangspunt is bij nieuw beleid. We blijven voorzien in bed, bad, brood. Ook is er blijvende aandacht voor de uitgangspunten uit het Verdrag voor de Rechten van de Mens en werken we verder aan de brede toegankelijkheid van onze stad.

We zullen cliëntenraden en zorgbehoevenden goed positioneren en betrekken bij de keuzes die we maken. Daarnaast continueren we pilots met vrijwilligers en mantelzorgondersteuning en ondersteunen we migrantenorganisaties. We werken ook mee aan de landelijke pilot die gericht is op meer regie op inburgering door gemeenten. Er is aandacht voor goede zorg en uitstroom voor sekswerkers. Daarnaast streven naar een rookvrije generatie. In het kader van 'groen, gezond en in beweging' werken we dit verder uit.

Inkomen en armoedebestrijding

Het aantal mensen in armoede neemt licht af in Nijmegen maar de langdurige armoede blijft toenemen. Wij kunnen dit niet helemaal voorkomen maar doen wel ons best om de kwaliteit van leven voor deze mensen te verbeteren. We kennen in onze stad een ruimhartig armoedebeleid en dat houden we zo. Wel gaan we regelingen en voorzieningen slimmer en effectiever inzetten en werken we aan een meer integrale aanpak binnen het sociale domein.
Wij blijven, ook na het Masterplan terugdringen bijstandstekort, inzetten op activering van bijstandsgerechtigden door hen actief te bemiddelen richting (vrijwilligers)werk.

We vinden het van belang extra in te zetten op het stimuleren en activeren van jongeren in de bijstand, opdat zij een opleiding kunnen gaan volgen of aan het werk kunnen gaan. In het kader van activering kan van jongeren om een tegenprestatie worden gevraagd, met als uitgangspunt redelijkheid en een respectvolle behandeling van mensen.

Uit de Stadsconferentie:

"Een laag inkomen kent grote risico's voor het ontstaan van financiële problemen. Wat is nodig: een goede, kwalitatief deskundige, fijnmazige infrastructuur in wijken om schulden te voorkomen."

Individuele bijzondere bijstand

We streven ernaar dat armoedebestrijding meer duurzaam en passend wordt. We verstrekken voortaan vergoedingen in het kader van de individuele bijzondere bijstand op het prijsniveau van ***tweedehands goederen***. Dit geldt niet voor beddengoed, matrassen, witgoed en stoffering. Deze maatregel leidt tot een besparing van € 500.000,- per 2019.

Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (CAZ)

We vinden het belangrijk dat mensen met een smalle beurs ook goed verzekerd kunnen zijn. Nijmegenaren kunnen een collectieve aanvullende ziektekostenverzekering afsluiten als ze minder verdienen dan 130% van de bijstandsnorm. Wel kiezen we ervoor om de gemeentelijke maandelijkse premiebijdrage met € 6,- te verlagen. Dit levert een structurele besparing op van € 790.000,- per 2019.

Afspraken met zorgverzekeraars

Het is belangrijk dat mensen met schulden perspectief hebben. Eén van de grootste problemen voor mensen met schulden zijn betalingsachterstanden bij zorgverzekeraars. Wij willen een betalingsregeling treffen met zorgverzekeraars voor personen met een betalingsachterstand van minimaal 6 maanden. Zo hoeven deze mensen geen boete meer te betalen, kunnen zich weer aanvullend verzekeren en ontstaat er weer perspectief in het schuldenprobleem. Naar verwachting kost dit ons jaarlijks € 150.000,- vanaf 2019. Daarnaast willen we de mogelijkheden onderzoeken om met zorgverzekeraars het gat tussen zorg thuis en verpleeghuis dicht te lopen. We willen dat mensen zo lang mogelijk thuis en in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen. Bijvoorbeeld door de inzet van een kleinschalige voorziening in de wijk te organiseren.

Vroegsignalering schulden

In elke wijk waar een sociaal wijkteam en een Stip is, organiseren we een financiële expertfunctie die vroegtijdig en effectief ondersteuning biedt bij financiële problemen en wellicht in de toekomst ook als adviespunt bij bewindvoeringsaanvragen kan dienen. We onderzoeken de mogelijkheid en wenselijkheid om bewindvoering (en budgetbeheer) onder gemeentelijke regie te organiseren, zodat we meer grip hebben op de kwaliteit van dienstverlening en we coaching kunnen bieden gericht op uitstroom uit bewind. Het project vroegsignalering van schulden zetten we voort na 1 juli 2018. Dat kost ons € 180.000,- per jaar. In de toekomst willen we dit meer inpassen binnen de wijkaanpak.

Busabonnement voor lage inkomens

Het huidige busabonnement voor alle 65-plussers wordt vanaf 2020 omgebouwd naar een busabonnement waarmee iedereen met een lager inkomen (tot 130% bijstandsnorm) onbeperkt kan reizen in de bus in de daluren. Mensen leveren een eigen bijdrage van € 15,- per jaar. In totaal trekken we hier € 250.000,- voor uit vanaf 2020.

Stadspas

We willen een Stadspas. Dat moet een moderne digitale Stadspas zijn, voor minima. Vanaf 2019 gaan we de meedoenregeling via deze techniek verstrekken. We beginnen klein, met een nieuwe en klantvriendelijke technologie. Minima krijgen via de Stadspas een budget dat ze bij aangesloten organisaties kunnen verzilveren. Als dit goed werkt, dan breiden we het uit met andere regelingen (met bijvoorbeeld kinderfonds en bijzondere bijstand). Hiervoor trekken we € 100.000,- per jaar uit.

Individuele inkomenstoets indexeren (IIT)

Mensen die langer dan 3 jaar op minimaniveau leven (110% bijstandsnorm), ontvangen jaarlijks een bedrag. Dit bedrag gaan we halverwege 2020 indexeren. Dat betekent € 60.000,- extra kosten in 2020 en € 125.000,- per jaar vanaf 2021.

3. Versterken economische veerkracht

'Nijmegen heeft een groot economisch potentieel. We zetten in op de groei van onze kansrijke sectoren en bedrijven. Dat leidt tot meer banen. We investeren in de economie en gaan meer regie voeren op een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Daarnaast willen we meer grip op het WerkBedrijf. Dit alles doen we met de stad én met de regio, die de motor is van onze economische groei.'

De Nijmeegse economie groeit, maar de banenontwikkeling loopt achter ten opzichte van de rest van het land. We zetten daarom komende jaren alle zeilen bij om de economische ontwikkeling van onze stad te versterken en zoveel mogelijk mensen aan het werk te krijgen. Werken is namelijk veel meer dan inkomen genereren. Werken zorgt voor ontwikkeling, participatie, dagritme, ontmoeting en welzijn. We vinden het van groot belang dat Nijmegen de komende jaren inzet op economische ontwikkeling, goed onderwijs en daarnaast een solide vangnet behoudt, zodat alle Nijmegenaren volwaardig kunnen meedoen in de samenleving.

Health en High Tech

De bedrijven in Nijmegen binnen de sterke clusters Health en High Tech behoren tot de wereldtop. Zij geven Nijmegen en de omliggende regio onderscheidend vermogen. Niet voor niets staat de economische ontwikkeling van deze clusters centraal in het Bestuursakkoord Stedelijk Netwerk Arnhem-Nijmegen. De ambitie is om met de gezamenlijke investeringsagenda van in totaal € 500 miljoen tot de top van sterkst presterende stedelijke netwerken van Nederland te gaan behoren. Dit doen we door onder meer te investeren in de ontwikkeling van Campus Heijendaal en de Novio Tech Campus op basis van een ruimtelijke ontwikkelvisie.

We faciliteren de vestiging van het Chip Integration & Technology Center (CITC) op de Novio Tech Campus. Het CITC is voor Nederland hét internationaal centrum waar wetenschap en bedrijfsleven samen onderzoek doen naar de innovatie van chips (semiconductors), nieuwe technieken en het toepassen daarvan. Het is een waardevolle toevoeging aan het cluster Health en High Tech (dat wereldspelers zoals NXP, Nexperia en Ampleon kent) én aan de economische ambities van Nederland op het gebied van fotonica. Om te kunnen investeren in Health en High Tech reserveren wij € 2 miljoen als investeringskrediet.

Nieuwe economische kansen

We investeren in de economische veerkracht van Nijmegen. Alle ingrediënten zijn daarvoor aanwezig: een positief ondernemersklimaat, hoogwaardige kennisinstellingen en -locaties, een relatief jonge beroepsbevolking en een aantrekkelijke woonomgeving met culturele voorzieningen en een rijke historie. We zijn trots op onze kennisstad, de florerende campussen en de bedrijven die deze stad kent. Deze bieden werkgelegenheid aan zowel theoretisch opgeleiden als aan grote groepen praktisch opgeleiden.

We stellen een ***economische visie*** op, waarbij we ons richten op het stimuleren van ondernemerschap (in het bijzonder van zelfstandigen, start-ups en MKB) en de ontwikkeling van sectoren voor werkgelegenheid aan de boven- en onderkant van de

arbeidsmarkt. Centraal in die visie staat de investering in een aantal kansrijke sectoren. We zetten de versterking van de clusters Health en High Tech voort en blijven hiervoor jaarlijks menskracht en middelen inzetten. Ook zetten we de transformatieaanpak van de binnenstad van 'place to buy' naar 'place to meet' voort, waarbij we oog hebben voor de verschillende bezoekers en bewoners van de binnenstad.

Uit de Stadsconferentie:
"Elke ZZP'er moet nu zelf het wiel uitvinden. Het is belangrijk om verbanden te ontwikkelen. Er moet veel breder naar de economie worden gekeken. Juist daar waar het nodig is, ontstaan nieuwe initiatieven. De Nijmeegse economie kan vleugels krijgen, wanneer dit goed wordt gefaciliteerd."

Onderdeel van de economische visie is een uitvoeringsagenda om de volgende ***kansrijke economische sectoren*** te laten groeien:

- Logistiek en watergebonden bedrijvigheid
- Circulaire economie en energietransitie
- Vrijetijdseconomie, inclusief toerisme en binnenstad

Samen met de partners in de stad en regio brengen we in kaart hoe we voor deze sectoren de rode loper uit kunnen leggen en wat er nodig is om ondernemerschap te stimuleren, professioneel accountmanagement en acquisitie in te richten, werknemers aan te trekken en talenten te behouden. We zetten de bestuurlijke samenwerking met Arnhem, provincie Gelderland, grensregio, kennisinstellingen en ondernemers voort en werken gezamenlijk aan onze profilering als economisch sterke regio.

Om de bedrijvigheid te stimuleren en het ondernemerschap en het vestigingsklimaat te versterken trekken we structureel extra geld uit: € 450.000,- in 2019, oplopend tot een jaarlijkse inzet van € 1 miljoen in 2022. Op basis van een monitor meten we het succes van onze inzet op de economische ontwikkeling van Nijmegen en sturen we bij waar nodig.

Dienstverlening bestaande bedrijven

We vinden het belangrijk goede relaties te onderhouden met bestaande bedrijven én nieuwe bedrijven binnen te halen. We stimuleren (sociaal) ondernemerschap. Door bestaande en potentieel nieuwe bedrijven beter te leren kennen en te ondersteunen bij hun ontwikkeling, dragen we bij aan het realiseren van meer werkgelegenheid in de stad. We investeren daarom in een versterking van ons accountmanagement en een meer gerichte acquisitieaanpak met bedrijven in een ambassadeursrol. We willen de dienstverlening en rode loperaanpak voor bestaande en startende bedrijven en de grote werkgevers in de stad (in bijvoorbeeld gezondheidszorg, onderwijs en techniek) professionaliseren en proactiever inrichten. Hiervoor trekken we met ingang van 2019 € 250.000,- uit, oplopend tot € 300.000,-.

Verlaging OZB voor bedrijven

We verlagen de onroerende zaakbelasting voor bedrijven. Vanaf 2020 voeren we de verlaging in, die uiteindelijk in vier jaar tijd oploopt tot 5%.

Werklocaties en Ondernemersfonds

We blijven investeren in onze werklocaties, zoals de campussen, bedrijventerreinen en kantorenlocaties en in het Ondernemersfonds. We zien een lonkend perspectief ontstaan binnen de stichting RvN@ waar projecten en communities tot stand komen die de sociaaleconomische structuur van de Regio Rijk van Nijmegen stimuleren. Omdat er stevige en goede relaties bestaan tussen lokale MKB'ers en ondernemers binnen het Rijk van Nijmegen, zien wij graag dat het Ondernemersfonds en de Stichting RvN@ elkaar opzoeken en versterken. We gaan in gesprek met het Ondernemersfonds over de verbreding van het fonds, verbetering van de focus en de relatie met RvN@.

Uit de Stadsconferentie:

"Meer aandacht voor 45+."
"Werkbemiddeling voor 55+."

Onderwijs en arbeidsmarkt

Iedere jongere zit op school of volgt een leerwerktraject. Thuiszitten is wat ons betreft geen optie. We blijven daarom inzetten op maatregelen tegen schooluitval. Dat vereist een goede overdracht en doorlopende leerlijnen. We onderzoeken de mogelijkheden voor extra ondersteuning voor de doelgroep 18 – en jonge statushouders. We willen onderwijs beter laten aansluiten op de arbeidsmarkt en bieden met volwasseneducatie in de regio Rijk van Nijmegen een (tweede en betaalbare) kans om een achterstand in taal of anderszins weg te werken. Ook blijven we samen met het bondgenootschap laaggeletterdheid actief bestrijden.

Baanarrangementen

Een actief arbeidsmarktbeleid en een uitvoeringsgerichte human-capital agenda zijn voorwaarden om de beroepsbevolking economisch veerkrachtig te houden.
We constateren een mismatch op de arbeidsmarkt. Er zitten te veel mensen thuis die willen werken en er zijn te veel bedrijven die niet aan goed personeel komen. We willen uitkeringsgerechtigden met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt meer kans geven op duurzaam betaald werk. Naast een beter inkomen en meer zekerheid, heeft een baan positieve gevolgen zoals een lager beroep op zorgvoorzieningen, meer perspectief voor kinderen binnen een gezin, minder kans op armoede en schulden en minder eenzaamheid.

We tonen lef en komen, bovenop de bestaande afspraken met WerkBedrijf, met een aanvullend plan voor opleiding en duurzame arbeidsrelaties. Om een vliegende start te maken leggen we het accent op jongeren, statushouders en 55plussers. We bieden de werkgever een arrangement aan om iemand voor drie jaar of langer in dienst te nemen, in combinatie met slimmere inzet van loonkostensubsidie en een omscholingstraject. Op basis van grote opgaven en kansen die in het verschiet liggen, zoals de energietransitie en de vraag naar passend personeel in bijvoorbeeld de zorg, techniek en logistiek, worden proactief arrangementen ontwikkeld. Voor 2019 trekken we hiervoor eenmalig € 200.000,- uit. Daarna verwachten we van WerkBedrijf dat ze deze aanpak onderdeel maakt van de basisdienstverlening.

WerkBedrijf

WerkBedrijf is verantwoordelijk voor arbeidsbemiddeling: re-integratie van bijstandsgerechtigden, ondersteuning van arbeidsbeperkten, uitvoering van de sociale werkvoorziening en regie voeren over de arbeidsmatige dagbesteding. Daarnaast levert WerkBedrijf ondersteuning bij activering, advies en diensten aan bedrijven en voert WerkBedrijf een aanpak uit voor specifieke doelgroepen, zoals potentiële VSV'ers (Voortijdig School Verlaters) en statushouders. Het volledige participatiebudget stellen we hiervoor beschikbaar aan WerkBedrijf om daarmee één effectieve regionale aanpak te ontwikkelen. Daarnaast is tot 2019 lokaal meerwerk ingekocht.

Uit de Stadsconferentie:

"Migranten en (ex-)vluchtelingen ervaren een hoge drempel bij WerkBedrijf en de gemeente. Meer aandacht hiervoor."

De gemeente blijft, ook na het Masterplan terugdringen bijstandstekort, inzetten op actieve bemiddeling van bijstandsgerechtigden richting (vrijwilligers)werk. Verder vinden we het belangrijk dat WerkBedrijf maatwerk levert. Dat betekent dat gewerkt wordt op basis van de specifieke behoeften, wensen en mogelijkheden van werkzoekenden. We vinden het belangrijk dat goed aangesloten wordt bij de wijkaanpak en dat er oog is voor diversiteit en inclusiviteit.
We willen meer bestuurlijke grip op WerkBedrijf en vinden de inbreng vanuit het college en de raad belangrijk. We onderzoeken of de huidige re-integratieaanpak effectiever kan en gaan het gesprek aan met WerkBedrijf over de in te zetten instrumenten en voorzieningen en over de te behalen resultaten. Per 2020 stoppen we met de inzet van meerwerk. Daarmee besparen we vanaf 2021 structureel € 1,2 miljoen.

4. Bouwen aan een aantrekkelijke stad

'Nijmegen is en blijft een aantrekkelijke stad. Het is de uitdaging om de groei aan de noordzijde op een goede manier mogelijk te maken, maar gelijktijdig in de bestaande stad de juiste prioriteiten te stellen. We gaan voor een levendige en leefbare binnenstad, voor gevarieerde wijken. We voegen nieuwe iconen toe, zoals de ontwikkeling van Nijmegen CS en het Valkhofkwartier. We zetten extra in op Dukenburg en Lindenholt. We investeren extra in kunst en cultuur.'

Extra huurwoningen bouwen

In de periode tot 2022 bouwen we 400 extra sociale woningen en 500 extra middeldure huurwoningen. Deze bouw is aanvullend op de reeds geplande 1.600 sociale huurwoningen en de 700 middeldure huurwoningen. We gaan ervan uit dat de extra sociale huurwoningen gebouwd worden in de categorie tot € 640,- huur per maand. We maken een trendbreuk door het 'nee tenzij' beleid, waarbij we voorrang gaven aan ontwikkelingen in de Waalsprong en Waalfront, te veranderen in 'ja mits' beleid. Hiermee stimuleren we het bouwen in de bestaande stad. Deze beleidswijziging vraagt om een uitwerking die gericht zal zijn op het bouwen naar behoefte en een ongedeelde stad. De extra opgave van sociale en middeldure huurwoningen verdelen we over de stad (50% Waalsprong, 50% bestaande stad). Deze opgave betekent een extra afboeking in de Waalsprong; voor de bestaande stad worden nieuwe exploitaties opgesteld. De maximale afboeking op de bestaande grondexploitatie is € 3 miljoen kaderstellend. Het zal een grote opgave zijn om de extra woningen daadwerkelijk gerealiseerd te krijgen binnen deze periode. Het vraagt om tempo in de planvorming en de beschikbaarheid van voldoende locaties in de bestaande stad. We gaan in gesprek met woningbouwcorporaties over de vraag of en hoe zij mede kunnen bijdragen aan het realiseren van de middeldure huurwoningen.

Uit de Stadsconferentie:

"Veel meer huurwoningen voor mensen die geen aanspraak maken op sociale huur."
"Meer huurwoningen voor de laagste inkomens."

In Nijmegen is ruimte voor innovatieve woonconcepten. Denk aan zelfbouw, gemeenschappelijk wonen, diverse doelgroepen samen, enzovoort. We willen op diverse plekken ruimte bieden voor eigen initiatief van inwoners, met ondersteuning van de gemeente. Dit biedt ook kansen voor Dukenburg, om zodoende de mix en menging te verbeteren in dit stadsdeel. Bij nieuwbouwprojecten stimuleren we het gebruik van circulair materiaal.

We hechten aan de afspraak dat bij een toevoeging van 2.000 sociale huurwoningen niet meer dan 1/3 van het aanbod mag worden onttrokken. We zetten in op een snelle aanpak van woningen met tocht, vocht en schimmel en van woningen waar mensen een te hoge energierekening hebben ten opzichte van het inkomen. Energiearmoede willen we voorkomen.

Voldoende woningen voor starters en studenten

De huidige Woonvisie loopt tot 2020. Bij de totstandkoming van nieuw woonbeleid nemen we de beschikbaarheid van voldoende betaalbare woningen voor starters en studenten mee. We streven ernaar om het bestand goedkope woningen op peil te houden op 20%; goedkope woningen hebben een huur tot € 417,-. Het nieuwe woonbeleid zal onderdeel worden van de in deze coalitieperiode op te stellen Omgevingsvisie.
Nijmegen is een echte studentenstad. De komende jaren worden er 500 studentenwoonruimtes gerealiseerd en daarmee is het aanbod voorlopig op orde. Samen met de onderwijsinstellingen, de SSH& en anderen zoeken we naar geschikte locaties voor woningen voor studenten en jongeren, ook voor de grote groep buitenlandse studenten.

We gaan onverminderd door met het tegengaan van illegale verkamering van gezinswoningen. Er wordt nader onderzoek gedaan naar de omvang en oorzaak van illegale verkamering; op basis daarvan wordt bezien of dat leidt tot een extra opgave van het realiseren van nieuwe kamers.

Cultuurvisie en geld voor culturele sector

Cultuur draagt bij aan het geluk van mensen: voor hun ontwikkeling, creativiteit, ontmoeting, uitdaging en verrassing. Tegelijkertijd is cultuur ook belangrijk voor de stad in zijn geheel: voor de aantrekkelijkheid, verbinding en economische ontwikkeling. We blijven daarom investeren in cultuur, ook in de openbare ruimte.

De afgelopen jaren hebben Rijks- en lokale bezuinigingen invloed gehad op het cultureel klimaat in Nijmegen. Daardoor zijn scherpe keuzes gemaakt, maar is de continuïteit bij enkele instellingen ook in gevaar gebracht. Wij willen Nijmegen structureel bruisend en aantrekkelijk maken. De huidige cultuurvisie loopt in 2019 af en deze willen we samen met de stad, culturele ondernemers, kunstenaars, instellingen en andere belangstellenden herzien, zodat we weer een duidelijke focus hebben voor de komende jaren. De komende periode investeren we structureel € 1 miljoen per jaar extra in kunst en cultuur.

Uit de Stadsconferentie:

"Zorg voor een aantrekkelijk cultureel aanbod en een variatie aan woonvormen."

Dit bedrag zetten we in om ruimte voor ***experimenten en vernieuwing in het culturele veld*** te creëren op basis van de aangepaste cultuurvisie, waarbij in ieder geval verbreding en toegankelijkheid centraal staan, en voor verdere professionalisering van het culturele veld. Een deel van de extra middelen is bedoeld om de ***Schouwburg en de Vereeniging*** te ondersteunen om daarmee interessante programmering aan te kunnen bieden en verbinding te zoeken met de stad.

Ontwikkelen van het Valkhofkwartier

Het Valkhofkwartier is een van de prioritaire gebieden in de binnenstad van Nijmegen waar we de komende jaren fors mee aan de slag willen gaan.

Daarmee positioneren we Nijmegen verder als aantrekkelijke én oudste stad. Het Valkhofkwartier wordt dé locatie in de binnenstad van waaruit bezoekers en toeristen kennis kunnen maken met de rijke geschiedenis en de cultuur(historie) van Nijmegen. Door de aanwezigheid van het park Valkhof als rijksmonument, het nieuwe museum de Bastei, Museum het Valkhof, cultuurcentrum de Lindenberg, de Sint Nicolaas kapel, de herbouw van de historische muren van de burcht, de bunker uit WOII, de vestiging van het infocentrum WOII in de Lindenberg, de Belvédère en de Barbarossa ruïne is sprake van een unieke concentratie aan culturele en cultuurhistorische voorzieningen. Hiermee creëren we een nieuw icoon voor de stad.

Voor een integraal plan voor het Valkhofkwartier, inclusief de inliggende culturele voorzieningen, reserveren we een bedrag van € 2,5 miljoen waarmee cofinanciering in het kader van de Investeringsagenda Arnhem-Nijmegen-Provincie ook mogelijk wordt.
We wachten niet langer op de mogelijke komst van de Donjon en nemen de stappen die nodig zijn om tot herinrichting van het park Valkhof te komen. Voor de zomer van 2018 verwachten we te horen we of de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) toestemming verleent om het archeologisch onderzoek en begeleiding uit te voeren. We wachten de resultaten van die toets af. Voor de herinrichting van het park is nog € 800.000,- beschikbaar.

Het ***Museum het Valkhof*** kent zware tijden. Geld dat gereserveerd was voor verbouwing is verdampt en de afgelopen jaren is het museum niet toegekomen aan interessante tentoonstellingen die een groot publiek weten te bereiken. We zien voor het museum een rol in het organiseren van spraakmakende tentoonstellingen en ook het bieden van ruimte voor lokale kunstenaars, naast de cultuurhistorische en archeologische functie. We zien graag dat het museum weer landelijke allure krijgt. We zijn bereid om een bijdrage te leveren en gaan met het museum in gesprek over verschillende scenario's.

Onderwijs

Iedereen krijgt in Nijmegen kans op onderwijs dat past bij zijn of haar capaciteiten om zo het beste uit zichzelf te halen. Op school, in de kinderopvang, maar ook in het aanvullende aanbod in de wijk. Daar waar kinderen en jongeren tussen wal en schip dreigen te vallen, nemen we als gemeente onze verantwoordelijkheid. Extra aandacht gaat de komende jaren uit naar de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

We blijven inzetten op kwalitatief goede, betaalbare en toegankelijke kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie (VVE). In samenwerking met de partners in het basisonderwijs en kinderopvangpartners maken we heldere afspraken over het aanvullende aanbod dat nodig en gewenst is om alle kinderen in Nijmegen dichtbij huis een rijke ontwikkelomgeving te bieden.

Ook blijven we bijdragen aan onderwijsinnovatie via de beweging 'Ieder Talent Telt'.

Goed onderwijs kan niet zonder een goede leeromgeving. Het pand waarin Kristallis zit, is toe aan vernieuwing. Daarom gaan we nieuwe huisvesting realiseren. Dit doen we binnen de bestaande middelen van onderwijs.

Bibliotheek

Omdat we een bibliotheekfunctie in ieder stadsdeel wenselijk vinden gaan we met OBGZ in overleg om binnen het bestaande budget in Lindenholt een bibliotheekfunctie toe te voegen aan een bestaande wijkvoorziening.

Ontwikkeling van Nijmegen CS

We werken deze coalitieperiode aan een nieuw icoon van de stad, namelijk de ontwikkeling van Nijmegen CS. Naast het landelijke programma Hoog Frequent Spoor (PHS) Schiphol-Nijmegen gaat het om de realisatie van een nieuwe entree aan de westzijde (met gebiedsontwikkeling) en de verbetering en verfraaiing van het stationsgebouw, het Stationsplein en de fietsenstallingen. Ook de sporen en perrons worden uitgebreid en het stationsgebouw wordt verbeterd. Dit alles zodat er een station ontstaat dat past bij een hoofdstation als Nijmegen met dagelijks meer dan 42.000 reizigers. Met de entree aan de westzijde wordt het mogelijk het gebied aansluitend te herontwikkelen tot een aangenaam ontvangstdomein en woon-en werkgebied. We zien kansen om met een gecombineerd vastgoedprogramma de wijken Wolfskuil en De Biezen te laten profiteren van deze nieuwe entree van Nijmegen CS.

Knoop 38

De afslag 38 Oosterhout-Lent op de A15 (knoop 38) is aangewezen als een bovenmodale knoop. Met de komst van de Rail Terminal Gelderland, de ontwikkeling van Park 15 en de doortrekking (en verbreding) van de A15 liggen hier kansen voor goederenvervoer over weg, water (o.a. BCTN) en spoor en bedrijvigheid rond logistiek. Nijmegen werkt hierin samen met o.a. de provincie Gelderland, gemeente Overbetuwe, Rijk. De ontwikkeling van knoop 38 biedt kansen om werkgelegenheid te creëren, duurzaam transport te stimuleren en op termijn bedrijventerrein de Grift te kunnen ontwikkelen.
Onderzoek leert dat de verkeersafwikkeling op het hoofdwegennet en het onderliggend wegennet problematisch is; dit zal in de toekomst verder toenemen. Gemeenten en provincie willen daarom de afslag 38 aanpassen zodat HOV (hoogwaardig openbaar vervoer), fietsverkeer en personen- en vrachtverkeer veilig kunnen doorstromen. Daarvoor moet het viaduct worden verbreed van tweebaans naar vierbaans. Daarnaast moeten er maatregelen worden genomen voor fietsers, zoals ongelijkvloerse kruisingen. De totale opgave is ongeveer € 20-24 miljoen. De kosten voor Nijmegen worden geschat op circa € 4,4 miljoen. De ontwikkelingen moeten door kunnen gaan, daarom reserveren we het aanvullende bedrag.

Dorpensingel

We gaan de Dorpensingel aanleggen onder voorwaarde van cofinanciering van de provincie en de gemeente Lingewaard. Bovenop de reeds gereserveerde bijdrage van € 5 miljoen, reserveren we maximaal € 1,4 miljoen.
Over de Dorpensingel wordt al jaren gesproken en er liggen inmiddels meerdere raadsbesluiten die de realisatie van de Dorpensingel ondersteunen. De Dorpensingel ontlast de bestaande wegen in de Waalsprong. Voor het einde van 2019 willen wij uitsluitsel over de haalbaarheid om de Dorpensingel te realiseren en aanvullende maatregelen, zoals een waarschijnlijke knip op de Vossenpelsestraat.

Doorgaande wegen

We kiezen er niet voor om de snelheid op bepaalde 50km/h wegen te verhogen, maar om de S100 verder te optimaliseren voor doorstroming. We denken daarbij aan groene golven en eventueel aanpassingen aan kruisingen. Door de S100 aantrekkelijker te maken, worden andere wegen ontlast.

Graafseweg

Er staat groot onderhoud gepland aan de Graafseweg en dat is een goed moment om extra kwaliteit en veiligheid toe te voegen aan deze uitvalsweg van de stad. We vinden dat een reconstructie nodig is en zullen in samenspraak met de omwonenden een aantal varianten uitwerken. Voor deze reconstructie reserveren we € 1,5 miljoen, waarmee we cofinanciering mogelijk maken.

Multifunctionele wijkcentra

De wijkcentra zijn in eerste instantie bedoeld voor bewoners. We zien graag dat de accommodaties efficiënter gebruikt kunnen worden. De inzet en het gebruik van de wijkcentra bepalen we per situatie, waarbij we kijken naar het aanbod van voorzieningen in de wijk en wat dan verder nog nodig is. We pleiten voor multifunctionele inzet en meer mogelijkheden om werkplekken van instellingen te kunnen realiseren. Een deel van onze doelen in het sociaal domein realiseren we door de inzet van onze wijkaccommodaties. Natuurlijk blijft het maatwerk, waarbij we bovenal ruimte willen geven aan bewoners en de behoeften in de wijk.

Ruimte voor (buiten)sport

In 2020 willen we de Gelderse Sport- en Beweegstad zijn. Met partners als provincie, de RU, de HAN en vooral ook de Nijmeegse sportorganisaties zetten we in op evenementen zoals het WK Halve Marathon in 2022 en het WK studentenwielrennen. We vinden het van groot belang dat er in de stadsdelen goede sportvoorzieningen zijn. Zeker in een nieuw stadsdeel als Nijmegen-Noord realiseren we sport- en jeugdvoorzieningen.
We omarmen de Nota Buitensportaccommodatiebeleid die in januari 2018 door de gemeenteraad is vastgesteld. Op basis van deze nota zoeken we de komende jaren naar investeringsruimte om de ambities te realiseren. Om een eerste slag te kunnen maken reserveren we € 2 miljoen in 2019. Met de gebruikers van de buitensportaccommodaties (waaronder hockey-, korfbal- en rugbyclubs en gebruikers van de accommodaties Staddijk Noord en Staddijk Zuid) gaan we in gesprek over mogelijke verplaatsingen van sportclubs en het in kaart brengen wat nodig is om dit te realiseren. De ambitie om het Bastion onder de Verlengde Waalbrug in te richten als watersportcentrum zetten we onverminderd door.

In Nijmegen-Noord is een tekort aan sportvoorzieningen en we willen voldoen aan die sportbehoefte. Zo krijgen de bestaande verenigingen in de Vossenpels uitbreiding van het aantal tennisbanen. De gemeenteraad heeft daarnaast gevraagd om onderzoek naar topsport. Er komt sowieso een sportzaal maar we gaan met de gemeenteraad in gesprek over de resultaten van het onderzoek en de vraag of er in Noord een sporthal moet worden voor zowel topsport als breedtesport.

Wij hebben in Nijmegen vier ***zwembaden***; het buitenbad De Goffert en de binnenzwembaden Dukenburg, Nijmegen-West en Erica-Terpstra. Begin 2018 hebben we een behoeftenonderzoek zwembaden uit laten voeren. Dit onderzoek werpt verschillende

dilemma's op, zoals de spreiding van de zwembaden over de stad en capaciteit en kwaliteit van zwembaden. De uitkomsten van dit onderzoek werken we verder uit en we komen met scenario's.

Verbeteren woonstraten en aanpak achterstallig onderhoud

Wij richten de woonstraten groen en duurzaam in door er klinkerstraten van te maken en combineren het groot onderhoud met de herinrichting van loop- en fietsroutes.
Om een versnelling te kunnen maken reserveren we € 4 miljoen extra aan investeringsruimte en structurele onderhoudskosten (€ 300.000,- in 2019 en oplopend naar €1 miljoen in 2021 en 2022).

Uit de Stadsconferentie:

"Haal in vredesnaam zo spoedig mogelijk de bus uit de Burchtstraat."
"Zorg voor bussen binnenstad, met name voor ouderen en mindervaliden."

Parkjes

Parkjes en groenvoorzieningen blijven we aan de stad toevoegen. We hebben bij de inrichting hiervan oog voor het gebruik van het groen en voor de ecologische waarde.

Wijkvegers

In november 2017 is de pilot 'wijkvegers Dukenburg' van start gegaan, op verzoek vanuit de gemeenteraad met als doel om meer mensen aan het werk te krijgen en zwerfafval zichtbaar en actief aan te pakken. De pilot is succesvol gebleken, er is minder zwerfvuil en bewoners zijn positief over de aanpak. Verder willen we bereiken dat bewoners zich meer realiseren dat ze zelf ook een taak hebben in het schoon houden van hun eigen wijk. We blijven ook bewonersinitiatieven ondersteunen zoals de wijkhelden, en bewoners-initiatieven voor een schone stad. Het succes van Dukenburg brengen we naar de rest van de stad; we trekken hier maximaal € 200.000,- voor uit in 2019 en € 350.000,- vanaf 2021. De vegers worden geworven door het WerkBedrijf en de doelgroep is mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Over de inzet maken we afspraken met de DAR.

Bussen uit de Burchtstraat

Betaalbaar, schoon en bereikbaar zijn de belangrijkste uitgangspunten bij de nieuwe concessie voor het openbaar vervoer.
We willen in deze coalitieperiode ervoor zorgen dat de bussen verdwijnen uit de Burchtstraat. Hierdoor ontstaan ruimte voor herinrichting en meer ruimte voor groen en prettig verblijven. In deze bestuursperiode blijven er lijnbussen op de Waalkade rijden. Wij vinden het belangrijk dat het centrum (inclusief Benedenstad) goed bereikbaar blijft met openbaar vervoer.

Veiliger wijkteams

Sinds april 2017 werken politie en Bureau Toezicht & Handhaving operationeel en tactisch samen in de Veiliger Wijkteams voor vroegsignalering en vroeginterventie bij de aanpak van gebiedsgebonden veiligheidsproblemen. Belangrijk uitgangspunt bij die samenwerking is dat de gemeente de regie heeft. We vinden het belangrijk om de

ingeslagen weg voort te zetten. Het blijft mogelijk om de toezichthouders in de late avonduren op projectmatige basis in te zetten.

Goedkoop parkeren in de avonden

Om het goedkoop avondparkeren in parkeergarages in stand te kunnen houden laten we de parkeertarieven eenmalig stijgen met netto 2%. Naar verwachting leidt dit tot € 300.000,- extra parkeerinkomsten. Het avondtarief blijft € 0,50 per uur.

Coffeeshops en wietteelt

De regulering van de wietteelt levert een belangrijke bijdrage aan de bestrijding van de georganiseerde misdaad. Of we ons bij het landelijk experiment willen aansluiten, zullen we onderzoeken aan de hand van de vraag welke randvoorwaarden bij dit experiment van toepassing zijn en of die voldoende aansluiten bij wat ons met de regulering voor ogen staat.
Ook willen we onderzoeken of spreiding van coffeeshops mogelijk is om daarmee ook overlast te spreiden. Hiervoor moet bij bewoners wel draagvlak zijn.

5. Moderne overheid

In de vorige vier hoofdstukken staat beschreven wat we in onze coalitieperiode willen bereiken, dit hoofdstuk gaat over de manier waarop dat willen doen. We willen de uitdagingen en wensen in het najaar verder uitwerken, in samenspraak met de raad.

Meedoen

De gemeente Nijmegen is van de stad en werkt voor de stad. Het gesprek met inwoners, bedrijven en instellingen is leidend en we willen een overheid zijn die inwoners en organisaties de ruimte biedt de eigen leefomgeving vorm te geven. De opgaven in de stad die ons werk sturen, vragen erom dat we ons verdiepen in de leefwereld van de mensen in onze stad. Ons werk? Dat doen we niet op één manier. Soms voeren we regie, soms faciliteren of stimuleren we, soms voeren we uit en soms doen we helemaal niks. De ambitie om op een slimme en efficiënte manier met ons netwerk in de stad te werken, hebben we de afgelopen jaren in de praktijk aangescherpt. Dat levert slimmere oplossingen en beter gedragen besluiten op.

We blijven investeren in participatie en actief burgerschap. Bij de vormgeving van nieuw beleid betrekken we de stad zo veel mogelijk bij totstandkoming. De raad en college stellen daarnaast twee onderwerpen per jaar vast op het gebied van participatie vast en evalueren deze ook, zodat we blijven leren over wat wel en niet werkt.

Omgevingsvisie

De invoering van de Omgevingswet is een uitdaging en kans voor de gemeente Nijmegen. Een kans om meer integraal te werken en met meer focus. We krijgen één gemeentelijke omgevingsvisie en al onze bestemmingsplannen worden in de nabije toekomst vervangen door één omgevingsplan. Met de raad gaan we in gesprek over de totstandkoming van de omgevingsvisie, die er minimaal toe moet leiden dat al onze beleidsnota's met een ruimtelijk tintje worden vertaald in één integraal verhaal waarover de inwoners van en

organisaties in onze stad hebben kunnen meedenken. De omgevingsvisie die we opstellen, biedt een kader voor ruimtelijke keuzes in de stad en biedt bewoners, bedrijven en organisaties manoeuvreerruimte om binnen de doelstellingen van de omgevingsvisie te handelen. Dat betekent ook dat we gaan kijken welke regels bijdragen aan onze doelstellingen en welke niet. In 2018 stellen we met de raad de kaders vast voor het opstellen van de omgevingsvisie.

Regionale samenwerking

We werken steeds meer samen met de regio. Dat gebeurt op verschillende manieren: van gemeenschappelijke regelingen tot gezamenlijke investeringsagenda's. Effectieve samenwerking is nodig tussen gemeenten onderling, met de provincie, de Euregio en met onze triple helix partners (bedrijfsleven en kennisinstellingen). Ook de definitie van 'regio' hangt af van het onderwerp. Vooral in de samenwerkingsverbanden gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) ervaren we een gebrek aan politieke meningsvorming aan de voorkant. Wij vinden de inbreng vanuit de raden en een vorm van zeggenschap richting gemeenschappelijke regelingen belangrijk en komen met verbeteropties binnen het wettelijke kader uit de Wgr. Dat kan uiteenlopen van het creëren van een politiek forum (met regionale fracties) tot het opstellen van een heldere politiek-bestuurlijke agenda. Dit laten we in kaart brengen. Daarin staat voor ons centraal dat het college verantwoording schuldig is aan de raden en dus aan zet is voor de formele besluitvorming.

Big data, digitalisering en privacy

De rol van digitalisering wordt steeds groter en iedereen moet om kunnen gaan met de transparantie die dit oplevert. Er ligt voor ons een rol om inwoners daarin te ondersteunen en wellicht een soort digitale leefbaarheid te borgen. Het is de vraag welke rol wij exact hebben en daarom hebben we een programma Open en Weerbaar. In het kader van dat programma hebben diverse gesprekken plaatsgevonden over privacy en data. Dit programma geven we een vervolg.

Wij omarmen de oproep van de Open State Foundation, die gemeenten aanspoort om de openbaarheid van bestuur en open data te verankeren in lokaal beleid en ons oproept aan te sluiten bij lopende trajecten op dit gebied (zoals de gemeentelijke high value datalijst). We onderzoeken de impact en kosten hiervan.

6. Financiële paragraaf

In dit deel presenteren we de financiële weerslag van dit coalitieakkoord. Als eerste gaan we in op de financiële gevolgen op de programmabegroting. Daarna laten we de gevolgen zien van dit coalitieakkoord op het groeipad van de saldireserve en de investeringen waartoe deze coalitie heeft besloten.
In dit deel worden alleen de financiële regels toegelicht die in eerdere hoofdstukken niet aan bod zijn gekomen.

Programmabegroting

De financiële effecten van de uitdagingen die op ons afkomen en de afspraken van deze coalitie leiden tot een structureel sluitende begroting. We accepteren daarvoor een lager groeipad van de saldireserve maar zorgen er wel voor dat dit groeipad ruim hoger is dan de ontwikkeling van het risicoprofiel.
In onderstaande tabellen zijn alle financiële effecten op de programmabegroting opgenomen. De regels die onder het kopje ‘algemene middelen’ staan worden na de tabel toegelicht. De andere regels zijn beschreven in de inhoudelijke hoofdstukken.

programmamiddelen; bedragen * € 1.000	2019	2020	2021	2022
Het moet duurzamer				
Energietransitie	-900	-1.400	-1.500	-1.500
Milieuzone	-200	-300	-300	-300
Een sociale stad blijven				
Verwachte financiële uitdagingen				
Financiële uitdagingen Zorg en Welzijn	-10.690	-10.020	-9.500	-9.750
Inkomensvoorzieningen (BUIG)	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
Armoedebestrijding	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Coalitieafspraken zorg & welzijn				
Preventie kinderen en jongeren			400	400
Doorbraakaanpak	300	500	750	1.000
Aanvullende efficiencyslag keten zorg en welzijn	300	300	300	300
Jeugdhulp met Verblijf	500	1.000	1.500	2.000
Hervormen keten Zorg & Welzijn			1.000	2.000
Medische Heroïne Behandeling afbouwen		232	232	232
Rente over voorschotten	100	100	100	100
Taakstellende besparing Zorg en Welzijn	500	1.000	1.500	2.000
Uitvoeringslasten	-250	-250	-250	
Coalitieafspraken armoedebestrijding				
Individuele inkomenstoeslag indexeren		-60	-125	-125
CAZ: premiebijdrage verlagen met € 6,-	790	790	790	790
Moderne vorm van Stadspas	-100	-100	-100	-100
Busabonnement voor inkomens tot 130%		-250	-250	-250
Vergoeding obv tweedehands goederen	500	500	500	500
Betalingsregeling met zorgverzekeraars	-150	-150	-150	-150
Vroegsignalering met schulden	-180	-180	-180	-180
Versterken economische veerkracht				
Ontwikkelagenda economische sectoren	-450	-650	-900	-1.000
Dienstverlening bestaande bedrijven	-250	-300	-300	-300
Banenarrangement	-200	-450	-675	-675
Inpassen arrangement in DVO WerkBedrijf	0	450	675	675
Meerwerk in standaard DVO WerkBedrijf	0	750	1.200	1.200
Verlaging OZB niet woningen		-425	-900	-1.375
Bouwen aan een aantrekkelijke stad				
1 miljoen structureel voor cultuur	-950	-1.000	-1.000	-1.000
Verhogen onderhoudsniveau	-300	-600	-1.000	-1.000
Avondparkeren in stand houden	300	300	300	300
Creëren banen wijk-straatvegers	-200	-350	-350	-350
Algemene middelen				
Financieel beeld 22 maart	4.326	4.886	4.843	6.100
Terugkerende meldingen	-1.769	-1.769	-1.769	-1.769
Taakstelling ambtelijke organisatie		500	500	500
Volumegroei in gemeentefonds		2.000	4.000	6.000
Volumegroei zorg		-2.000	-4.000	-6.000
Verlagen groeipad saldireserve	16.000	14.000	12.000	10.000
Saldo programmabegroting	**27**	**54**	**341**	**1.273**

Financieel beeld 22 maart

Uitgangspunt is het financieel beeld dat is geschetst in de brief aan de raad d.d. 22 maart 2018.

Toelichting verlaging OZB niet-woningen

We spreken af in deze bestuursperiode de afvalstoffenheffing niet opnieuw in te voeren en de OZB niet-woningen (eigenaarsdeel) te verlagen oplopend tot 5% in 2023.

Terugkerende meldingen

De afgelopen jaren bleek een aantal financiële meldingen hardnekkig te zijn en kwamen meerdere jaren terug in de Zomernota en/of Slotwijziging. We willen op deze punten

schoon schip maken. We nemen daarom deze meldingen als verlies en verwerken dit structureel in de begroting.

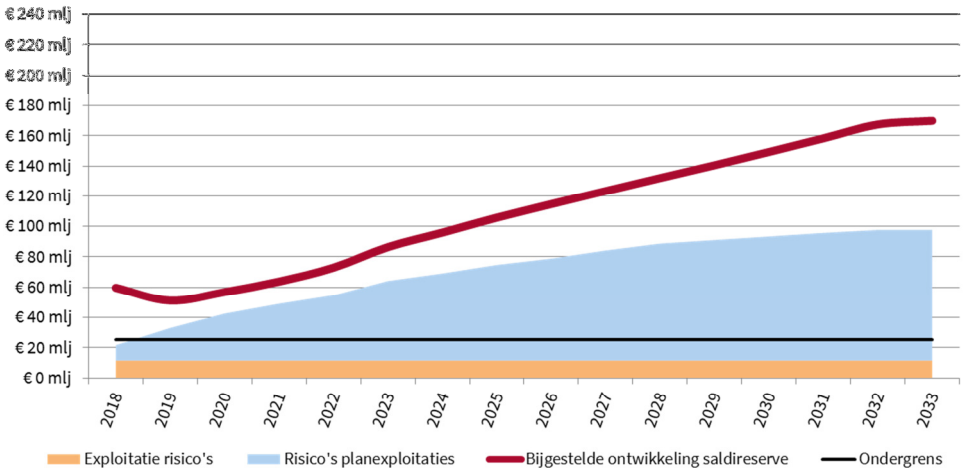
Taakstelling ambtelijke organisatie
Vanaf 2010 heeft Nijmegen voor een forse bezuinigingsopgave gestaan. Van deze opgave is een belangrijk deel op de ambtelijke organisatie terecht gekomen. Inmiddels is deze bezuinigingsopgave zo goed als ingevuld.
Wij vinden het belangrijk dat de ambtelijke organisatie continu bezig is met het verbeteren en efficiënter maken van de uitvoering. Daarom leggen we de ambtelijke organisatie een taakstellende inverdienopdracht op van € 0,5 miljoen vanaf 2020.

Volumegroei gemeentefonds / volumegroei zorg
Het huidig kabinet heeft besloten om de basis van het gemeentefonds te verbreden. Hiermee is de cluster zorg in de rijksbegroting onderdeel geworden van de basis waarover het gemeentefonds wordt berekend. In de rijksbegroting stijgen de uitgaven voor het cluster zorg. Een belangrijke reden voor deze stijging is het toenemende aantal mensen dat een beroep doet op zorg. Doordat het gemeentefonds meebeweegt met de rijksbegroting via de trap-op trap-af systematiek stijgt het gemeentefonds hierdoor.
Net als het Rijk zullen wij ook in toekomstige jaren te maken krijgen met een hogere zorgvraag. We kiezen er dan ook voor om de groei van de gemeentefondsmiddelen als gevolg van de hogere zorgvraag te reserveren voor de toekomstige stijging van de zorgvraag die op ons afkomt.

Verlagen groeipad saldireserve
Nijmegen staat voor grote financiële uitdagingen binnen het sociaal domein. Deze coalitie pakt deze uitdaging op en is daarbij reëel over de financiële gevolgen van de maatregelen en transities. Om een sociale stad te blijven kunnen we niet de volledige financiële uitdaging van het sociaal domein terugdringen. Van de maatregelen die we wel nemen moeten we ook constateren dat de positieve financiële effecten niet direct optreden, maar pas later in de meerjarenperiode. We kiezen ervoor om op de grote opgave ons beleid te intensiveren.
Om dit financieel in te passen verlagen we het groeipad van de saldireserve. We houden hierbij een comfortabele buffer aan tussen het groeipad van de saldireserve en de risico's.

Saldireserve

We vinden het belangrijk dat het groeipad van de saldireserve zich ruim boven de ontwikkeling van het risicoprofiel bevindt. Hiermee voorkomen we dat bij mogelijke incidenten de verhouding saldireserve/risicoprofiel lager dan 1 wordt. De structurele verlaging van het groeipad met € 10 miljoen laat ook in de jaren na deze raadsperiode (na 2022) de saldireserve voldoende groeien.
Dit alles leidt tot de volgende ontwikkeling van de saldireserve en risicoprofiel.

In onderstaande tabel is opgenomen voor welke zaken we een beroep doen op de saldireserve. De verschillende regels zijn in de betreffende hoofdstukken toegelicht.

Saldireserve; bedragen * € 1.000	2018	2019	2020	2021	2022
Het moet duurzamer					
Transitiefonds energie		-1.000	-1.000		
Een sociale stad blijven					
Transformatie zorg en welzijn		-2.000			
Versterken economische veerkracht					
Vestigingsklimaat Health & Hightech		-2.000			
Bouwen aan een aantrekkelijke stad					
Beschikbaar voor sociale huur middeldure huur		-3.000			
Knoop 38	-4.400				
Algemene middelen					
Verlagen groeipad saldireserve	-5.500	-16.000	-14.000	-12.000	-10.000

Investeringen

In onderstaande tabel zijn de investeringen opgenomen waarover deze coalitie nu afspraken heeft gemaakt. De investeringen worden in de verschillende hoofdstukken toegelicht.

Investeringen; bedragen * € 1.000	2018	2019	2020	2021	2022
Het moet duurzamer					
Milieuzone		500			
Bouwen aan een aantrekkelijke stad					
Onderhoudsinvesteringen woonstraten			4.000		
Investering Valkhofkwartier			2.500		
Dorpensingel			1.400		
Graafseweg			1.500		
Investering Sport	1.000	1.000			

Financiële spelregels

Structureel sluitende begroting

De meerjarenbegroting moet structureel sluitend zijn.

Behoedzame en reële ramingen

Bij het begroten gaan we uit van behoedzame en reële ramingen. De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de Meicirculaire van het voorafgaande jaar.

Bij de begrotingsbehandeling informeren wij de raad over de effecten uit de Septembercirculaire, zodat de raad hier rekening mee kan houden.

Indexering

We hanteren het uitgangspunt dat de prijspeilaanpassing budgettair neutraal verloopt. De lastenuitzetting wordt betaald uit de prijspeilaanpassing van het Gemeentefonds en het verhogen van gemeentelijke tarieven. Ieder jaar verwerken we de prijsstijgingen in de begroting, door de bedragen in de begroting te indexeren. We gebruiken daarvoor de volgende indicatoren uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau (CPB):

- de gemiddelde prijsmutatie van door de overheid aangekochte goederen en diensten;
- de gemiddelde salarisontwikkeling binnen de overheid;
- de ontwikkeling van sociale premies en pensioenbijdrage voor de werkgever en
- de Consumentenprijsindex (CPI) als maat voor de geldontwaarding, die wordt bepaald door kostenstijgingen en kostendalingen over alle sectoren van de economie.

Op basis van deze cijfers uit het CEP bepalen we indexeringspercentages voor de loonsom, voor de materiële lasten, voor de subsidies en voor de gemeentelijke tarieven.

De indexeringspercentages van de loonsom en de materiële lasten bepalen we op basis van bovenstaande objectieve indicatoren van het CEP. We houden daarbij rekening met de verwachte kostenontwikkeling van het begrotingsjaar (t) en een eventuele nacalculatie over het voorafgaande jaar (t-1) van het CEP.
Voor het bepalen van het indexeringspercentage voor subsidies hanteren we standaard een mengpercentage. Dit mengpercentage is gebaseerd op de index van materiële kosten en de index voor de loonsom in de verhouding een derde – twee derde.

De gemeentelijke OZB-inkomsten waarop de tarieven zijn gebaseerd, laten we jaarlijks toenemen op basis van de gemeentelijke kostenstijging. Ook hiervoor hanteren we het mengpercentage een derde index materiële kosten en twee derde index loonsom. De uitwerking van deze uitgangspunten vindt jaarlijks plaats bij de vaststelling door de gemeenteraad van het financieel begrotingskader bij de Zomernota.

Structurele uitgaven worden structureel gedekt

Tegenover structurele uitgaven kunnen geen incidentele inkomsten of incidentele meevallers staan. Uit de post ‘Onvoorzien’ worden géén structurele uitgaven gedaan. Deze post is bedoeld voor incidentele en uitsluitend eenmalige (a-structurele) zaken die geen

uitstel dulden en waarin de reguliere begrotingsposten niet voorzien. De raad heeft het budgetrecht en beschikt derhalve over deze post, op voorstel van het college.

Tegenvallers binnen programma's opvangen

Tegenvallers door hogere lasten of lagere baten moeten door verlaging van lasten binnen programma's worden opgevangen. De inzet van hogere baten wordt integraal afgewogen. Als principe hanteren we dat leges kostendekkend moeten zijn.

Integrale afweging

De Zomernota gaat in op de afwijkingen van het lopend boekjaar. Hierin is in beginsel geen ruimte voor voorstellen voor nieuwe beleid in het lopend boekjaar, tenzij zonder dat beleid de risico's voor de stad te groot zijn of omdat er op dat moment aan externe verplichtingen voldaan moet worden die geen uitstel kunnen dulden.

De Zomernota gaat ook in op de ontwikkeling van de financiële beleidsruimte en de wensen voor nieuw beleid voor de komende begrotingsperiode. De raad inventariseert de wensen en maakt vervolgens hierop een integrale afweging.
Bij de Stadsbegroting in het najaar vindt besluitvorming en inpassing in de begroting plaats; er is dan slechts ruimte voor kleine bijstellingen.

Via Slotwijziging en Jaarrekening worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.

Oud voor nieuw

In geval het college of de raad een voorstel doet om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij de integrale afweging, moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk bestaand beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op de saldireserve, een verwacht positief rekeningsaldo of een waarschijnlijk begrotingsoverschot is geen acceptabele dekking.
De raad kan richtinggevende opdrachten geven aan het college om bij de voorbereiding van de begroting rekening te houden met belangrijke wensen ten aanzien van beleidsprioriteiten en de financiële inpassing daarvan.

Investeringen

Bij de investeringen maken we onderscheid in specifieke investeringen, investeringen met eigen dekking en bulkinvesteringen. Bij de planning van specifieke investeringen houden we rekening met een onderzoeksfase, voorbereidingsfase en een realisatiefase.
Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende budgetten voor bedrijfsinvesteringen, aanpassingen in gemeentelijke accommodaties en woonomgevingsverbeteringen.
Uitgangspunt voor het investeringsvolume is een constant kapitaallastenniveau in de exploitatie (programma's) en de jaarlijkse toevoegingen uit de areaalontwikkeling.

Reservepositie

De saldireserve is de algemene risicobuffer van de gemeente.
Twee keer per jaar - bij jaarrekening en begroting - wordt de noodzakelijke omvang van de saldireserve op basis van een actuele risico-inventarisatie en risicoweging beoordeeld en zo nodig aangepast. Er is geen bovengrens van de saldireserve afgesproken.

Wijzigingen binnen financiële kaders

We hebben oog voor financiële risico's en gaan behoedzaam om met financiële mee- en tegenvallers. Daarom blijven wij ons inspannen om ons bestaande financiële beleid zorgvuldig na te leven. Dat houdt een kostenbewuste houding en bijbehorend gedrag in. Daarmee ontstaat ook de mogelijkheid voor het college om alle niet-geprognotiseerde voordelen expliciet te beoordelen, zodat wij de bewuste en integrale afweging kunnen maken om deze voordelen ofwel in te zetten ter compensatie voor niet-voorziene nadelen, ofwel om ze in te zetten voor (onvoorziene) knelpunten.
Om de Saldireserve voldoende op niveau te houden, gaan we aan het einde van het jaar zeer behoedzaam om met voorstellen voor een tweede winstbestemming.
Als de financiële kaders door belangrijke gebeurtenissen of omstandigheden substantieel wijzigen (in acute omvang of in zijn structurele doorwerking), maakt het college een afweging - of - en - zo ja, hoe - de uitvoering van het coalitieakkoord zijn vervolg kan krijgen en consulteert daarover de raad.

Rijksmiddelen sociaal domein beschouwen we als algemene middelen

Rijksmiddelen sociaal domein beschouwen we als algemene middelen. Als het gaat om veranderingen van de inkomsten dan komt dit ten laste of ten gunste van de algemene middelen. Bij de integrale afwegingsmomenten wordt vervolgens gewogen hoe met deze financiële mutatie om te gaan waarbij natuurlijk ook kan worden besloten om deze alsnog (deels) door te vertalen naar het programma. Dit geldt voor de middelen die nu nog onder de Integratie Uitkering Sociaal Domein vallen en de uitkering BUIG die we van het Rijk krijgen.

Beoogde portefeuilleverdeling

Hubert Bruls, burgemeester
Openbare Orde & Veiligheid, Dienstverlening & Burgerzaken, Externe Betrekkingen, Juridische Zaken, Communicatie, Onderzoek & Statistiek

Harriët Tiemens (GroenLinks)
Duurzaamheid (klimaat en energie), Wonen, Mobiliteit, Parkeren, Groen & Water

Noël Vergunst (GroenLinks)
Stedelijke Ontwikkeling, Ruimtelijke Ordening, Cultuurhistorie, Grondbeleid, Cultuur

Bert Frings (GroenLinks), 0,8 fte tot en met 31 oktober 2020
Projectwethouder herziening Wmo- en jeugdstelsel (Wmo, Jeugdzorg, GGZ, Beschermd Wonen)

Grete Visser (D66)
Onderwijs, Zorg & Welzijn (Diversiteit, Asiel, Gezondheid, Preventief Jeugdbeleid, GGD, Mantelzorg, Vrijwilligersbeleid, inclusief herziening Wmo en jeugdstelstel vanaf 1 november 2020).

Monique Esselbrugge (D66)
Financiën, Economie, Citymarketing, Vestigingsbeleid, Binnenstad & Toerisme, Personeel & Organisatie

Renske Helmer (SP)
Werk, Inkomen & Armoedebestrijding, ICT & Faciliteiten

Bert Velthuis (SP), 0,7 fte
Wijken, Openbare Ruimte, Vastgoed, Sport & Accommodaties

